

„Iránytű a magyar politikához” – Az Iránytű Intézet első közvélemény-kutatásának eredményei II.

Az Iránytű Politikai és Gazdaságkutató Intézet első közvélemény-kutatása során a pártpreferenciák és a politikusok népszerűségi indexe mellett több olyan kardinális kérdést is megvizsgált, melyek politikai relevanciája nehezen megkérdőjelezhető. Ilyen témakörök voltak többek közt a földvédelem kérdése, vagy az EU-tagság, illetve az abból fakadó előnyök és hátrányok társadalmi megítélése (mindezekről korábban publikált elemzésünkben szoltunk). Ezúttal a devizahitelek problematikájáról, az államadósság esetleges újratárgyalásának kérdéséről, az elszámoltatásról és az ügynöklistákkal kapcsolatos társadalmi véleményekről, attitűdökről szoltunk. Kutatásunk országos, 1000 fős reprezentatív mintára épült, a feldolgozott adatok regionális, nemi és korösszetétel szerint tükrözik a 18 év feletti magyar lakosság véleményét (3,2%-os hibahatárral). A telefonos megkeresések május 2. és 14. között zajlottak.

A devizahitelek kérdésköre

Intézetünk a devizahitelekkel kapcsolatban három kérdést is feltett a választóknak: „Van-e, illetve volt-e Önnek, vagy háztartásának devizahitele?”; „Mennyire fontos az Ön számára a devizahitelek problémája?”; „Mennyire elégedett a kormány devizahiteleket érintő intézkedéseivel?”. Azzal, hogy ennyi kérdést intéztünk a válaszolók felé, nem az volt a célunk, hogy más kérdésekkel összevetve túldimenzionáljuk az egyébként is jelentős, nagy társadalmi-gazdasági relevanciával bíró témakört, hanem elsősorban az motivált minket, hogy megvizsgáljuk, a társadalom mekkora részét érinti hűsbavágóan e problémakör, és ehhez hogyan viszonyulnak, mennyire tartják azt fontosnak a választók.

A válaszadók 60,6%-a nyilatkozta azt, hogy soha nem is volt devizahitele, 13%-nak pedig lejárt, közel 6% végtörlesztett, 3,6% átváltotta forintra, 7% pedig élt, vagy élni fog az árfolyamrögzítéssel, 9% nem kíván, vagy nem tud élni az előbbi két lehetőséggel, hét személy (0,7%) pedig úgy nyilatkozott, hogy elmaradás miatt korábban végrehajtási eljárás indult ellene, vagy jelenleg is az alatt áll. Ezen számok alapján némileg túldimenzionálnak tűnhet a

devizahitelek problémaköre, amely egy éve a politikai napirend kiemelt pontja, de nem szabad elfelejteni, hogy még mindig több százezer családot érint. Felmérésünk szerint a megkérdezettek nagyjából 20%-a nyilatkozott úgy, hogy neki, vagy háztartásának még most is van devizahitele.

1. ábra

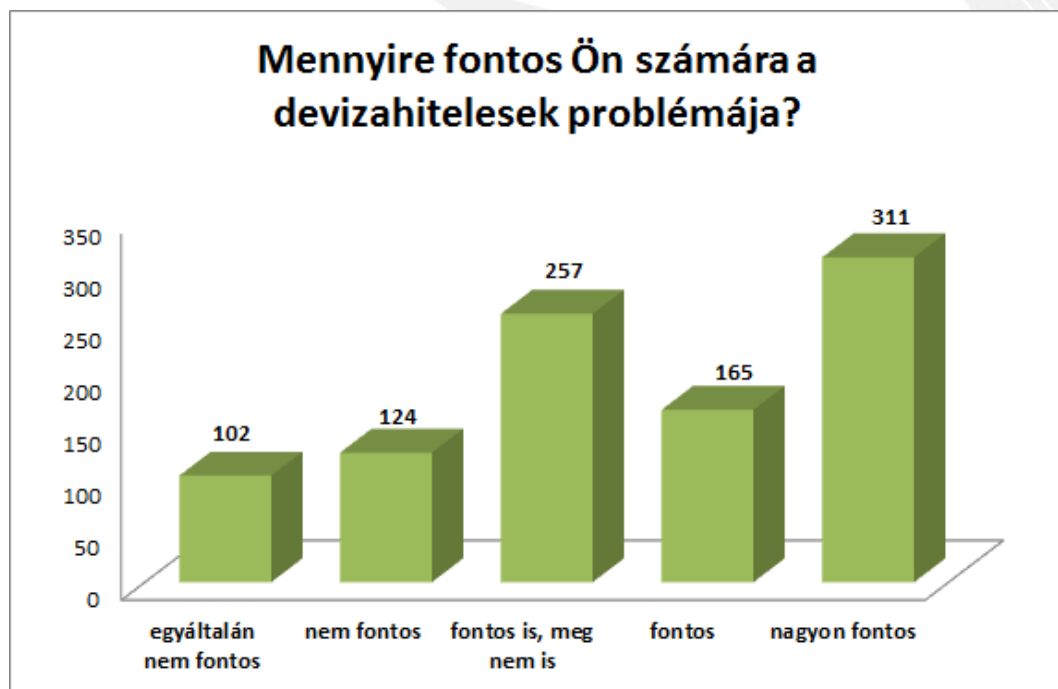

Közvélemény-kutatásunkban kiemelt figyelmet szenteltünk az egyes demográfiai, területi és más típusú jellegzetességek keresésének, illetve az eloszlási vizsgálatoknak. Szegmentációs elemzéseinkből azokat a részadatokat emeltük ki, melyek a hibahatártól legnagyobb mértékben eltérnek. Ezek szerint leginkább a középkorúakat érinti a devizahitelek kérdése, 30 és 50 év között a megkérdezettek több mint fele nyilatkozott úgy, hogy neki, vagy háztartásának volt, vagy van devizahitele. A problémától az idős (60 év feletti) korosztály 81%-a mentes, ez természetesen azzal is indokolható, hogy egy bizonyos életkor felett a bankok már nem nyújtanak devizahitelt, illetve a hitelfelvételi hajlandóság is változik. Kiemelendő, a 25-39 korosztály az országosnál kétszer magasabb arányban végtörlesztett, a 30-39 évesek a hiteleiket magasabb arányban váltották át forintra. Az iskolázottságot tekintve legnagyobb mértékben a felsőfokú végzettségűek érintettek, az általános iskolát végzetek 78%-ának soha nem volt devizahitele. A két, vagy háromgyermekes családok felének volt, vagy van devizahitele, azonban nem ők, hanem az egyfős háztartásban élők végtörlesztettek legnagyobb arányban. A foglalkoztatottságot nézve leginkább az inaktívak kértek

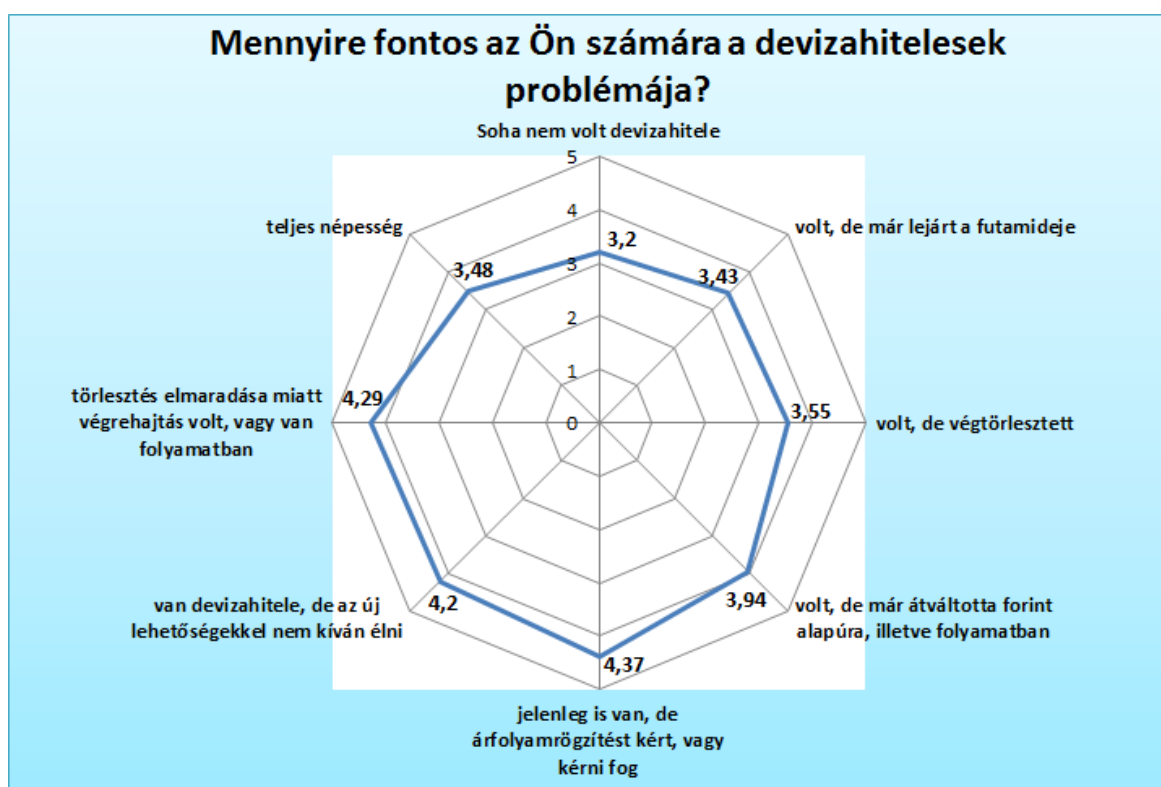
árfolyamrögzítést, a magasabb jövedelműek pedig kétszer biztosabban tudtak élni a végtörlesztéssel, mint a magukat a társadalom szegényebb harmadába sorolók.

Aktív szavazónak a megkérdezettek 48%-a tekinthető közvélemény-kutatásunk szerint. Ezen válaszolók közül a Fideszesek 18%-át még most is érinti a kérdés. A Jobbik szavazók közül csak 46% nyilatkozott úgy, hogy soha nem volt devizahitele, ami rendkívül alacsony arány, azonban negyedüknek már lejárt, 7-8%-uk pedig végtörlesztett. Az MSZP és az LMP aktív szavazói igazodnak az országos arányokhoz. Regionális bontásban nagy különbségeket találunk. A legszegényebbnek tekinthető három régiónk (Dél-Dunántúl, Észak-Alföld, Észak-Magyarország) válaszadóinak 48-51%-a mondta azt, hogy neki, vagy háztartásának volt, vagy van devizahitele, míg ugyanez a jobb helyzetű Nyugat-Dunántúlon csak 28%.

2. ábra

Arra a kérdésre, hogy „Mennyire fontos az Ön számára a devizahitelek problémája?” öt válaszlehetőséget kínáltunk fel. A skálán az „egy” az egyáltalán nem fontos, az „ötös” a nagyon fontos véleményeket jelentette. A minta alapján a devizahitelek problémáját összességében mérsékelten fontosnak ítélik az állampolgárok, a tényező átlaga ötös skálán 3,48 volt, legnagyobb arányban viszont az 5-ös számot jelölték meg a válaszadók.

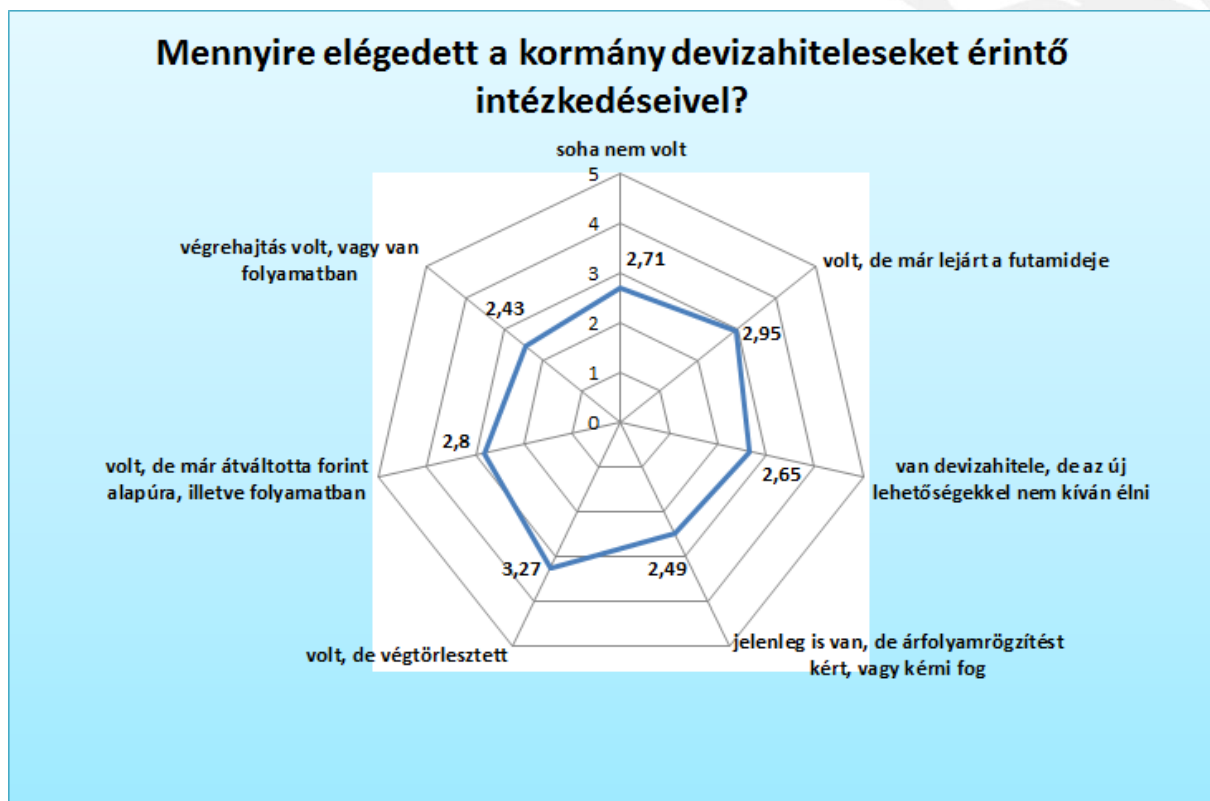
A fenti ábra alapján elmondhatjuk, hogy azok tartják kevésbé fontosnak a kérdést, akiket jelenleg nem érint a probléma. Már a néhány hónappal ezelőtt végtörlesztők számára is csak mérsékelten fontossá gyengült a kérdés. Minél nagyobb gondot okoz az adott csoportnak a törlesztés, annál inkább tekintették fontosnak a témát. A szegmentációs elemzésekben nem találunk egyik esetben sem akkora szórást, mint amekkora a devizahitelek általi érintettséget jellemzi.

Az idősebb korosztályok aktivitását tekintve a nyugdíjasok kevésbé tartják fontosnak a devizahitelek ügyét, őket – közvetlenül – kevésbé érinteti a probléma. Iskolázottság tekintetében a felsőfokú végzettséggel rendelkezők adtak leginkább ötöst a kérdésre, 38%-uk ezt a választ jelölte meg. Szintén magasabban értékelték a téma fontosságát a négy, vagy annál több főből álló családok. A magukat átlag alatti jövedelemmel rendelkezőnek tekintők ugyancsak komolyabb jelentőségűnek minősítették a devizahitelek fontosságát. Annak ellenére, hogy az előző kérdésben a nők 5 százalékponttal magasabb hányada nyilatkozta úgy, hogy neki, vagy háztartásának soha nem volt devizahitele, hibahatáron belül ugyan, de érzékenyebbek a problémakörre, mint a férfiak; 3,5-es átlaguk kissé magasabb a férfiakénál (3,46). Településtípusonként nézve a vélemények leginkább a községekben élők szerint polarizáltak, ők adtak legnagyobb arányban egyes, és ötös értékelést is a kérdésre. A

településtípusok átlagához képest azonban más, említésre méltó eltérések nem mutathatóak ki. Regionális bontásban elmondható, hogy azon három régióban élők jelölték némileg magasabb prioritással a problémakört, ahol a válaszolók legmagasabb arányban jelezték a devizahitelekben való érintettségüket. A Dél-Dunántúlon mért 3,83-as érték erősen kiugró. Az aktív szavazók átlaga 3,5, a Fideszesek számára a legfontosabb (3,58) a devizahitelek ügye, őket az LMP követi (3,51), az MSZP áll a sor végén (3,15), de ami igazán érdekes, hogy a Jobbik aktív szavazói szerint sem igazán fontos a kérdés (3,33).

A választókat megkértük, hogy a fentihez hasonló ötös skálán értékeljék a kormány devizahitelekkel kapcsolatos intézkedéseit. A kormány két éves működését a válaszadók gyengére, 2,4-re értékelték, de a devizahitelek megsegítésére szánt lépések terén a válaszolók véleménye szerint a kormány valamelyest jobban, 2,75-ra, közepesre teljesített. Itt is a személyes érintettség, illetve a párhovatartozás dominál az elégedettség tekintetében. A kormány változtatásaival a végtörlesztők jártak legjobban, ők adták a legerősebb minősítést, míg azok, akik hitelcsapdába kerültek, és végrehajtás folyik ellenük, igencsak kritikusak a kormánnyal szemben.

4. ábra

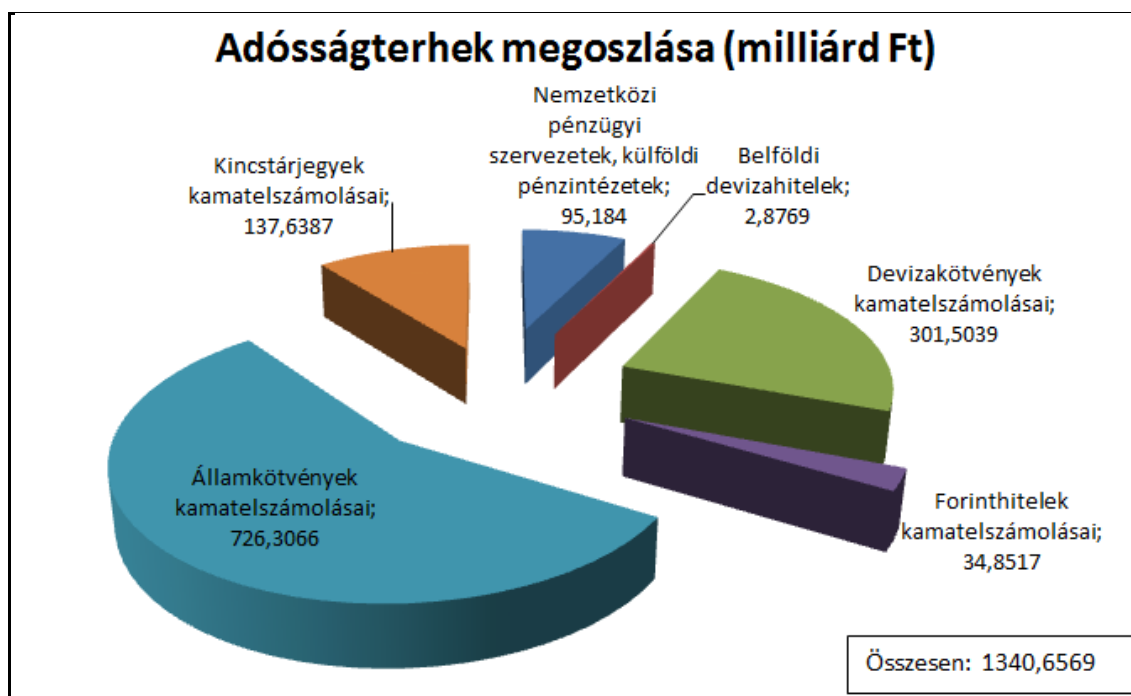

A szegmentációs elemzés követi az előző két kérdésre adott válaszok irányát, de – ahogy már említettük – kiemelt szerepe van a pártszimpátiának. A Fidesz-KDNP szavazói 3,37-re, a szocialisták 2,49-re, a Jobbikosok 2,65-re, az LMP-sek 2,38-ra értékelték a kormány ténykedését a devizahitelek ügyében.

Az államadósság esetleges újratárgyalásának dilemmája

A magyar gazdaságot fojtogató államadósság magas szintje, ezen belül a devizakitettségi aránya, az államkötvények országkockázati felárának alakulása, a refinanszírozás terhei arra sarkalltak néhány, a main-stream megoldásokkal szemben alternatívát kereső közgazdászt, hogy komolyan foglalkozzanak az államadósság újratárgyalásának lehetőségével. Ezt az elméleti eshetőséget a politika pléniumán egyedül a Jobbik vállalta fel, tette programja integráns részévé, míg a többi párt (kiemelten a kormánypártok) egy ilyen bejelentés, „politikai szándéknyilatkozat” veszélyeire, a pénzpiaci szereplők várható reakcióira hívták fel a figyelmet. A kérdés mégis nyitottnak tűnik, hiszen a jelenlegi tartósan kedvezőtlen (kül-) gazdasági környezet, az eurózóna válsága és annak közvetlen és közvetett, az árfolyamkockázatot és a negatív reálgazdasági folyamatokat felerősítő hatásai, a rendkívül aggasztó demográfiai tendenciák és a tartósan magas munkanélküliség ráta hosszú távon szinte ellehetetlenítik a fiskális és szociális szempontból egyre terheesebb adósságszolgálatot, de legalábbis rendkívül nagy társadalmi áldozatokat kívánnak meg, melyek egy része irreálisnak és feleslegesnek tűnhet. Ráadásul recesszió idején az állam aktívabb, expanzív gazdaságpolitikai eszközökkel képes lehet beruházás-élénkítő lépésekkel a gazdasági növekedés feltételeit elősegíteni, ám amíg az adósságszolgálat évente óriási mennyiségű forrást emészt fel (a 2013. évi központi költségvetés tervezetében összesen ~1340,66 milliárd forint adósságteherrel számolnak a következő költségvetési évre), addig kevés pénz marad a gazdaság „felpörgetésére”. Mindemellert az EU-val és a Valutaalappal való tárgyalások során a külső szereplők várhatóan szintén kemény feltételeket támasztanak majd a magyar kormányzat irányába. (Egyes, ezt alátámasztó részletek már most körvonalazódni látszanak.) Ugyanakkor a jelenlegi külgazdasági környezet a nehézségek ellenére lehetőséget is kínálhat az egyre szűkülő pénzügyi, gazdaságpolitikai mozgástérben való sikeres navigálásra. Az EU vezetőinek hosszú viták lefojtatását követő megállapodása ugyanis lazított valamelyest a gazdasági növekedés feltételeit nehezítő fiskális szigor elvárásán (bár továbbra is kiemelt szerep jut a hiánycélok tartásának és az adósságcsökkentésnek), mindemellert néhány

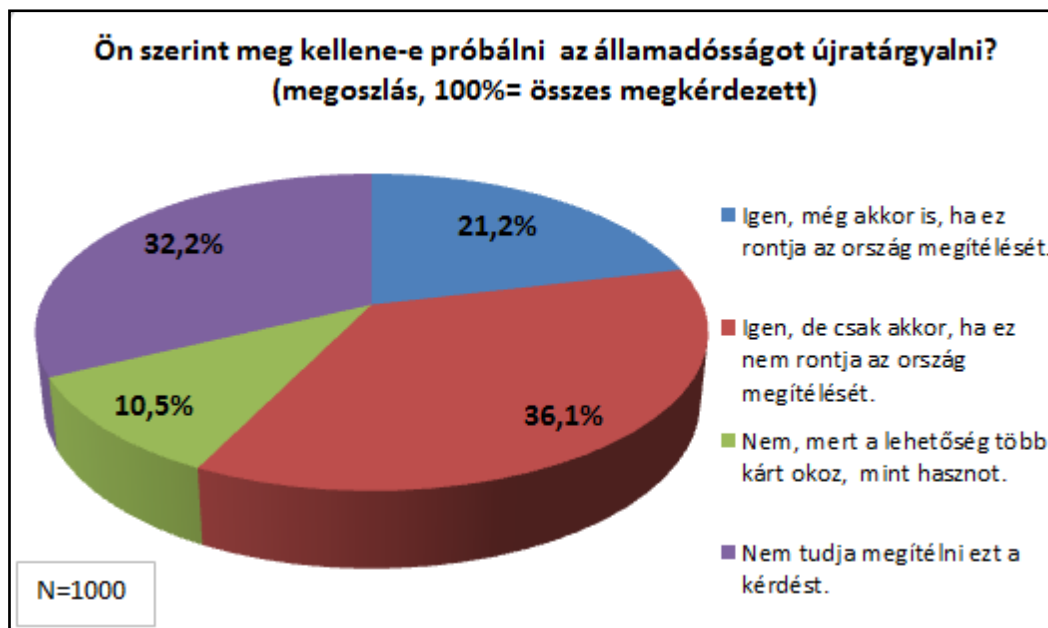
euróövezeti tagország kapcsán jelentős engedményeket helyeztek kilátásba. Az elhúzódó politikai válság után megalakult új görög kormány – noha igyekszik tartani magát elődei korábbi vállalásaihoz – nem az EU és az IMF elvárásainak megfelelő ütemben hajtja végre a megszorító lépéseket, sőt utóbb kétéves haladékot kért a hitelezőktől. Bár a német álláspont konzekvensen elutasító, a nagy nemzetközi pénzügyi szereplők részéről egyre több a disszonáns hang, így marad némi esély a görögök számára kedvezőbb feltételek kialakulására. Spanyolország esetében nagyvonalúbbnak bizonyult Brüsszel: az uniós pénzügyminiszterek megállapodása értelmében az államháztartási hiány mértékét csak egy évvel későbbre, 2014-re kell a GDP-arányos 3% alá szorítani, az idei évre előírt 5,3%-os deficitcél helyett pedig 6,3%-ot hagytak jóvá. Madrid a bankrendszer konszolidálásához 100 milliárd euró nagyságú hitelcsomagról tárgyal, mely egyes szakértők szerint önmagában elégtelen a pénzügyi krízishelyzet elhárítására. A Spanyolországgal szemben támasztott enyhébb feltételek nyomán korábban Írország is igényét fejezte ki, hogy a számára – rendkívül szigorú feltételek mellett – nyújtott mentőcsomag kondícióit újratárgyalná. Az olasz, a portugál helyzet szintén kritikussá válhat, utóbb pedig a jelenlegi soros elnökséget ellátó Ciprus kért pénzügyi segítséget. A csődhelyzet elkerülése érdekében egyébként a portugál és görög állampapírok másodpiacán sokáig az Európai Központi Bank vásárolt. Magyarország vonatkozásában az IMF készenléti hitelkeretről szóló megállapodás mihamarabbi tető alá hozása játszik domináns szerepet, már csak azért is, mert habár a források lehívásával nem, a szerződés megkötésével járó származékos előnyökkel a jövő évi központi költségvetés tervezete is számol. Több közgazdász is felhívta a figyelmet arra a körülményre, hogy a 2013-as évre prognosztizált gazdasági növekedés a nemzetgazdasági tárca optimista várakozásai szerint is csak GDP-arányos 1,6%-os lehet (a Magyar Nemzeti Bank 0,8%-os, az Európai Bizottság 1%-os, a Világbank 1,5%-os növekedésre számít), ezzel szemben az adósságszolgálatra költött összeg GDP-arányos 4,5% lehet, így gyakorlatilag az államadósság további növekedése vetíthető előre, ami gazdasági fellendülés nélkül közép-hosszú távon fenntarthatatlanná válhat. A jelenlegi trendek pedig nem kecsegtetnek a kilátások jelentős javulásával, így könnyen csapdahelyzet alakulhat ki, s akkor valóban szükség lesz „nem ortodox” megoldásokra.

Forrás: A diagram a Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló T/7655. számú törvényjavaslatban szereplő adatok alapján készült.

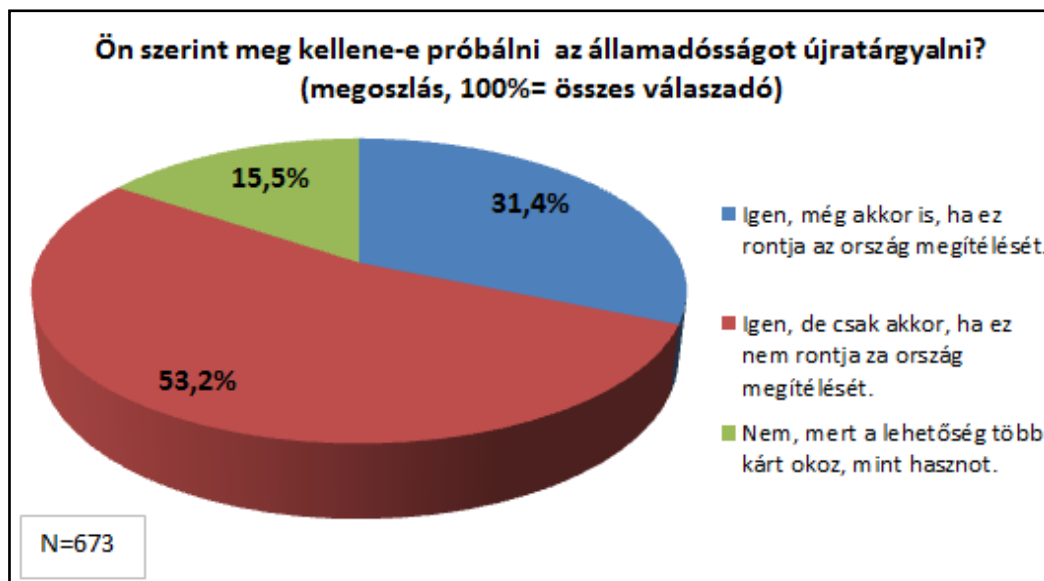
Kutatásunk során e témakör kapcsán elsősorban arra voltunk kíváncsiak, hogy a magyar társadalom általában hogyan vélekedik az államadósság újratárgyalását (az adósságszolgálat könnyítését) célzó esetleges politikai törekvésekről. Az „Ön szerint meg kellene-e próbálni az államadósságot újratárgyalni?” kérdésre az összes megkérdezett (N=1000) csupán 67,3%-a (N=673) tudott érdemi választ adni, ami abból a szempontból nem meglepő, hogy egy átlagos közgazdasági ismeretekkel rendelkező polgár számára a felvetett dilemma megítélése, illetve az abban való felelős állásfoglalás nehéz feladatnak ígérkezhet. Ez különösképpen igaz, ha azt is számításba vesszük, hogy a közéleti, gazdasági kérdésekben tájékozott választópolgár is számos potenciális buktatóval szembesül, melyekre adott esetben még a politika és a közgazdász szakma sem képes kielégítő válaszokat, megoldási terveket nyújtani.

6. ábra

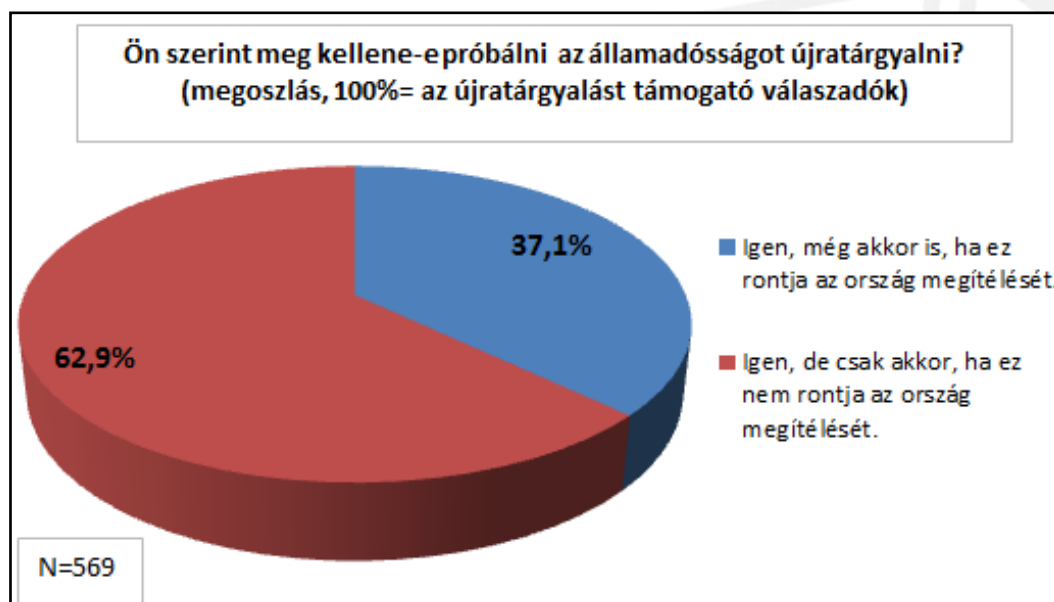
A bizonytalanok magas száma azonban arról is tanúskodik, hogy e kérdés megítélése – komplexitásából fakadóan – közel sem bizonyul problémamentesnek, hiszen ha a lehetséges szcenáriókkal nincs is tisztában az átlag választópolgár, a többség a felvetett kérdést a rendelkezésére álló ismeretek és politikai interpretációk révén mégis értelmezi, s ugyancsak ezek alapján választ is a felkínált panelek közül. A válaszadók által felállított preferenciák alapján egyértelműen kijelenthetjük, hogy a hazai politikai aktorok és gazdasági szereplők nagy többsége által képviselt álláspont nem határozta meg egyértelműen a társadalmi vélekedést, noha az összes megkérdezett viszonylatában relatív többséget kapott (36,1%) igenlő válasz nem elhanyagolható módon egy fontos kitételrel párosul („ha ez nem rontja az ország megítélését”), ami árnyalja az összképet. Ennek ellenére határozottan kijelenthető, hogy a minta alapján a társadalom részéről igen nagyfokú hajlandóság mutatkozik az újratárgyalás lehetőségének megfontolására (a feltétel nélküli és a fentebb említett kondícióhoz kapcsolt „igenek” együttes aránya az összes válaszadó körében 84,5%-ot adja, míg a lehetőséget egyértelműen elutasítók az összes válaszadó 15,5%-át teszi ki).

7. ábra

Az újratárgyalás lehetőségét az ország megítélésének romlása árán is vállaló igenlők és az utóbbi feltétel fennállása esetén vélhetően „visszakozó” igenlő válaszadók megoszlási aránya 37,1% kontra 62,9%, ami alátámasztja azt a vélekedést, hogy a döntéssel járó kockázatokat átérzi a magyar társadalom, és részben osztja a politika által megfogalmazott félelmeket.

8. ábra

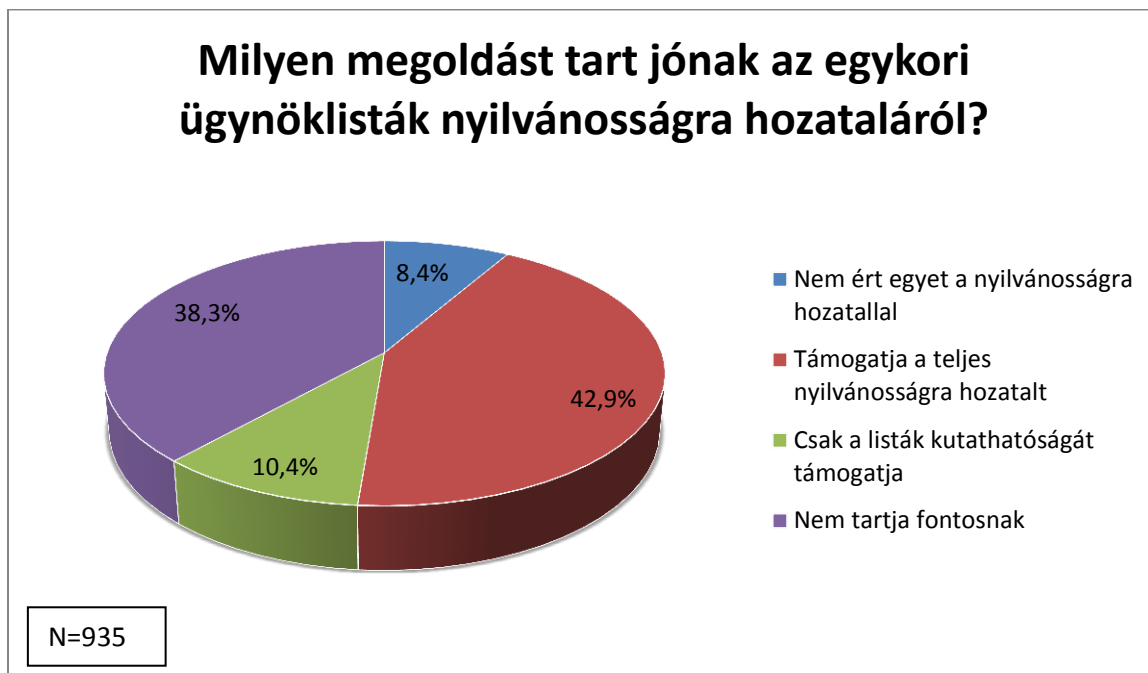

A szegmentációs elemzések tanúsága szerint az átlagosnál nagyobb arányban támogatnák az államadósság újratárgyalását az ország megítélésének várható romlása esetén is a férfiak, a 18-24 évesek, a szakmunkások, az öt vagy több főből álló háztartások tagjai, az Észak-Alföld

és Dél-Dunántúl régió lakói, valamint a Fidesz és a Jobbik szavazói. Érdekes, hogy a Fidesz szavazótáborában az uralkodó kormánypárti vélemény és a párt hivatalos álláspontja ellenére is az átlagnál nagyobb hajlandóság mutatkozik az államadósság újratárgyalására. A második opciót (az újratárgyalás lehetőségének ismertetett feltételhez kötését) támogatók az átlaghoz képest nagyobb arányban kerülnek ki a 25-29 évesek, a gazdaságilag aktívak, az átlagos és átlag feletti jövedelemmel rendelkező háztartások képviselői, Észak-Magyarország, Közép-Dunántúl és Dél-Dunántúl régió lakói (noha utóbbi két régióban az államadósság újratárgyalásának lehetőségét leginkább hangsúlyozó Jobbik az országos átlagnál alacsonyabb támogatottsággal rendelkezik), valamint az MSZP-re, LMP-re és a Jobbikra voksolók közül. Az államadósság újratárgyalásának megkísérlését ellenzők körében az átlagnál magasabban reprezentáltak a Közép-Dunántúl régió lakói, illetve az MSZP és a Demokratikus Koalíció szavazói.

Az ügynöklisták nyilvánosságra hozatalának kérdése

Az állampárti múlt feltárásának kérdése nem új keletű probléma, a szocialista kormány 2010-es leváltása óta ismét napirendre került, ám az ügynöklisták nyilvánosságra hozatala, illetve annak módja és a kérdéssel szorosan összekapcsolható, a pártállamban vezető tisztséget betöltőknek járó nyugdíjak felülvizsgálata a mai napig nem rendeződött. A múlt feltárásának parlamenti élharcosai a Jobbik, illetve az LMP frakciók, és bár a kormányzóválasztás is annak megoldását hirdeti, az ellenzék ezirányú javaslatainak sorra történő lesöprése és a saját tervezet kidolgozásának, valamint a Nemzeti Emlékezet Bizottságának elhúzódozó felállítása nem tükrözik a kommunikáció mögötti valódi akaratot. Ez korántsem meglepő, hiszen az ügynökmúlt feltárása nemcsak a parlamenti pártokat, de magát a kormányzóválasztást is jelentősen megosztja.

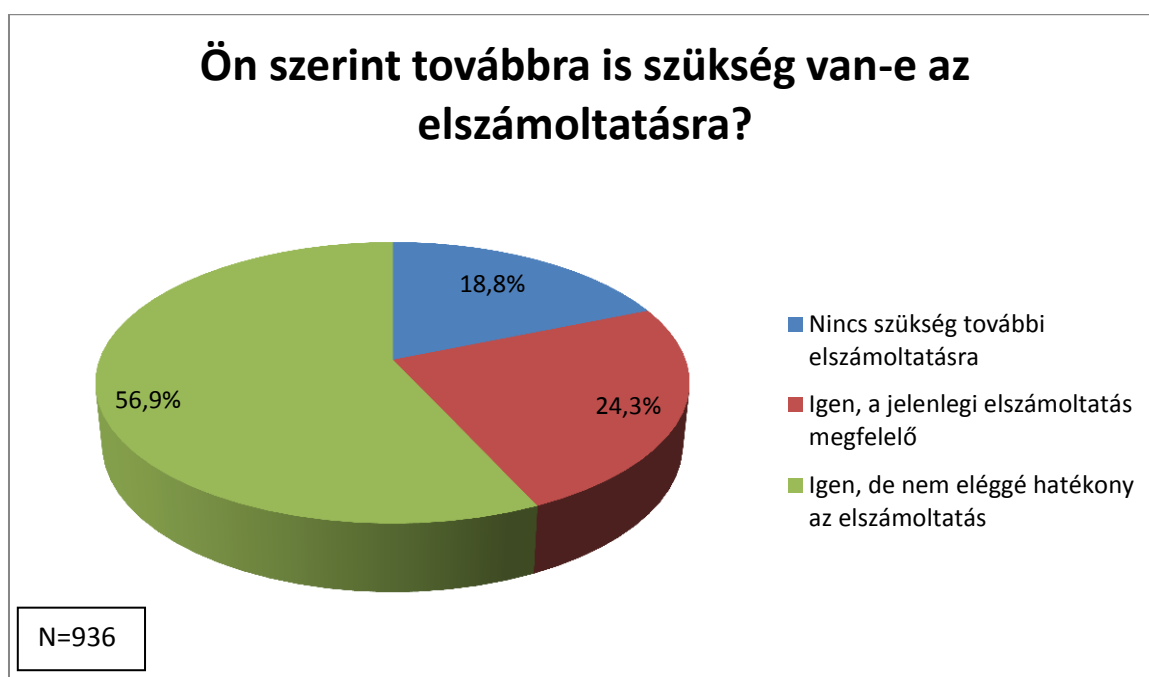
Közvélemény-kutatásunk eredményei jól mutatják, hogy a lakosság jó része a kérdést nem különösebben tartja fontosnak. Az összes megkérdezett (N=1000) 35,8%-a tehát nem foglalkozna az ügynöklisták nyilvánosságra hozatalával, valamint 6,5%-a nem tud választ adni az általunk feltett („Az egykori ügynöklisták nyilvánosságra hozatalával kapcsolatban Ön milyen megoldást támogatna?”) kérdésre. A válaszadók nagy arányban, 42,9%-ban azonban a teljes nyilvánosságra hozatal mellett foglalnak állást. E válaszadói csoport összetételében az átlaghoz képest felülreprezentáltak a Fidesz, a Jobbik, illetve az LMP szavazótáborának tagjai, a 30-39 éves korosztály, a diplomások, valamint a férfiak. A köztes megoldást választók, vagyis csakis a kutathatóságot támogatók a válaszadók mintegy 10,4%-át teszik ki. Ők nagyobb számban LMP szavazók, valamint a 18-24 és a 40-49 éves korosztály tagjai. A válaszadók mindösszesen 8,4%-a viszont egyáltalán nem támogatja a listák nyilvánosságra hozatalát. Köztük nagyobb arányban találhatóak meg a 40-49 éves korosztályba tartozók, valamint a kérdésben leginkább érintett csoportok, a nyugdíjasok, illetve az MSZP-re szavazók. Az összes megkérdezett körében 35,8%-os (a válaszadók közt 38,3%-os ez az arány), a problémakört kevésbé fontosnak ítéelő rétegen belül az átlagnál több a DK szavazó, a maximum 8 általános végzettséggel rendelkező, illetve a 18-24 éves korcsoportba tartozó.

Bár – miként azt már említettük – a lakosság egy részét nem különösebben foglalkoztatja az ügynöklisták feltárása, a választ adni képes, és a kérdést meghatározónak tekintők (fontos, foglalkozni kell vele) körében a nyilvánosságra hozatal kívánalma egyértelmű fölényt mutat. A kutatás eredménye szerint csupán 13,7% nem ért egyet a megismerhetőséggel, a 86,3%-ot kitevő, a listák feltárásának valamilyen formáját támogatók körének pedig viszonylag szűk szegmense, nagyjából $\frac{1}{4}$ -e áll a kizárólagos kutathatóság pártján. A kérdést fontosnak megítélő válaszadóknak tehát több mint kétharmada a teljes nyilvánosságra hozatal mellett foglal állást, támogatva a múlt könnyebb megismerhetőségét, átláthatóbbá tételét, s ezáltal a nemzeti emlékezet tisztaságának előmozdítását.

Elszámoltatás

A szocialista-liberális kormányzás periódusa alatt ellenzéki pozíciót elfoglaló politikai erőknél, a 2010-es választási kampányban is hangsúlyos, azóta is a politikai napirend egyik kiemelkedő témájaként szolgáló „elszámoltatás” kérdésköre közvélemény-kutatásunk legkevésbé megosztott válaszadását eredményezte. A kormányzati visszaélések feltárása, a korrupció felszámolása a kormányprogramban is hangsúlyos elemként jelent meg, megfelelő a balliberális kormányok időszakában – nem megalapozatlanul – felerősödött, markáns elit-ellenesség által jellemezett választói attitűdöknek. Az elszámoltatás még ellenzékben kommunikált szükségességét azonban a Fidesz-KDNP kormányra kerülése után nem váltotta határozott cselekvéssé, illetve elmulasztotta azt kiemelkedő fontosságú feladatként kezelni. Az ellenzéki Jobbik és az LMP erélyesebb fellépésének is köszönhetően (melyek lépéskényszerbe hozták a kormánypárti többséget) azonban nem maradtak el a – kutatásunk szerint nagyrészt kevésbé hatékonyak vélt – kormányzati lépések.

A kutatás eredménye jól tükrözi a lakosság kérdéskörrel kapcsolatos álláspontját, mely nem elhanyagolható módon nagyban köszönhető az előző ciklusok kormányzati teljesítményének is, mely felerősítette a társadalomban a jogi felelősségre vonás iránti igényt. A válaszadók kiemelkedő többsége, mintegy 81,2%-a szerint ugyanis egyértelműen szükség van az elszámoltatásra. E csoportnak pedig több mint kétharmada nem elégedett az eddigi kormányzati lépésekkel, a felelősségre vonás hatékonyabb módját tartaná szükségesnek. A válaszadók csupán 18,8%-a vélekedik akképpen, hogy nincsen szükség további elszámoltatásra.

A hatékonyabb számonkérést az átlagosnál nagyobb számban vélik kívánatosnak a felsőfokú végzettségűek, míg a legfeljebb 8 általános végzettséggel rendelkező válaszadók az átlagosnál elégedettebbek a kérdés eddigi rendezésével. Míg előbbit kiemelkedőbben támogatják a 2010-ben Jobbikra voksolók, valamint egy most vasárnapi választáson a Fideszt, a Jobbikot és az LMP-t választók, addig elégedettebbek a 2010-ben a Fideszt választók, a jelenleg is az erősebb kormánypártot támogatók, valamint az MSZP szavazói. Az átlagosnál nagyobb arányban a DK szavazói, az 50 év feletti korosztályba tartozók, a nyugdíjasok és egyéb inaktívak tartják szükségtelennek a további elszámoltatást. A Jobbik, illetve az LMP szavazói tehát nem elégedettek az eddigi lépésekkel, csakúgy, mint az általuk választott pártok, melyek folyamatos kritikákkal illetik a kormányt e tevékenységének elégtelen megítélése okán. A Fidesz jelenlegi szavazói megosztottabbak, egy részük elégedett, ám jó részük hatékonyabb elszámoltatást szorgalmaz. Előbbi kör az elszámoltatási kormánybiztos, illetve kabinetjének munkáját – mely a szocialista-liberális kormányzás utóbbi nyolc esztendejének jogilag megkérdőjelezhető lépéseit, és az azokhoz köthető személyek kétes tevékenységeinek vizsgálatát hivatott elvégezni – tehát feltehetően kielégítőnek véli, hasonlóan az elszámoltatásban leginkább érintett szocialista párt jelenlegi szavazóihoz. A 2010-ben MSZP-t választók az átlagosnál nagyobb arányban tartják feleslegesnek az elszámoltatást, csakúgy, mint a DK szavazói, ami a pártok, illetve főbb politikusaik elmúlt években elfoglalt pozícióját tekintve, nem meglepő.

A hatékonyabb elszámoltatásra tehát erőteljes lakossági igény mutatkozik, melyet már csak a további szavazók elvesztésének elkerülése céljából sem érdemes a kormánypártoknak figyelmen kívül hagyniuk, hiszen az azt szorgalmazók nem csupán a Jobbik, illetve az LMP szavazótáborából, de jelentős mértékben az elmúlt két évben igencsak leszűkült Fideszes szavazói körből kerülnek ki.

Első közvélemény-kutatásunk eredményeiről két elemzés keretében adtunk számot. Vizsgálódásunk célja az volt, hogy a szokásos kérdések mellett olyan problémaköröket is górcső alá vegyünk, melyek társadalmi „merítése”, politikai relevanciája, aktualitása nehezen megkérdőjelezhető, s melyek megoldása még várat magára. A továbbiakban sem kívánunk szakítani azzal a törekvésünkkel, hogy kutatásaink, felméréseink során – részben a politikai napirend által indokolt, részben a társadalom részéről kimutatható „keresleti tényező” által motivált – kérdéseket tematikusan körbejárjuk, miközben természetesen továbbra is kiemelt figyelmet fordítunk a pártpreferenciák, politikusi népszerűségi indexek és választói attitűdök mérésére.